Työn tulevaisuus ja byrokratialoukut

Vastatieto-pilotti

Ohjaaja Mikko Jakonen

Taustatoimittaja Armi Mustosmäki

Pilotin tulokset

- Analyysi perustuu 16 eri alan ja asiantuntijatyypin vastauksiin
- Pääteemat:
  - Työn tulevaisuus: Työmarkkinoiden rakenteiden, työnteon muotojen ja työnteon sääntelyn tulevaisuus vuoteen 2040 mennessä
  - Byrokratialoukut, jotka vaikeuttavat työllistymistä ja työn vastaanottamista
  - Ratkaisut työllistymisen helpottamiseksi

→ *Työn tekijän /yksilön näkökulma*

Työn tulevaisuus

- Epätyypillistyminen
- Työn teettämiseen liittyvän sääntelyn purkaminen
- Polarisaatio

*Työn tulevaisuus

Akateemiset asiantuntijat * TRENDI: osa-aikatyö ja itsensätyöllistäminen, ”kombityö” lisääntyvät >< Maltilliset muutokset (tilastoissa 65% kokoaikaisessa, jatkuvassa työsuhteessa) *”onnistujat” >< ”haavoittujat”	**Näköalapaikan asiantuntijat** * Kaanon *työn teettämiseen liittyvän sääntelyn purkaminen, mutta teknologian muutos myös synnyttää uutta sääntelyn tarvetta *toiveita politiikan suunnan muutoksesta (IMF, OECD)
Näkemysasiantuntijat *sirpaloituminen: välttämättömän toimeentulon hankkiminen yhdestä tai useammasta elinkeinosta, jotta voi keskittyä toisaalla (vastikkeetta) merkityksellisesti kokemaansa työhön (arvot, ekologisuus, harrastus, intohimo, elämäntyyli)	**Kokemusasiantuntijat** *pätkätyön ja silpputyön lisääntyminen * paineita yrittäjyyteen

Byrokratialoukut

* (säällisen) työn puute.

alueelliset erot ja rakenteelliset syyt

(ikä, epäsopiva koulutus, osaamisvajeet).

* Sosiaaliturvajärjestelmän vaikeaselkoisuus

a) erityisesti pienyrittäjän /itsensätyöllistäjän oikeus työttömyysturvaan

b) pätkätyöntekijöiden tulojen epävarmuus

c) Työterveyshuollon kiinnittyminen työnantajaan

*Byrokratialoukut

Akateemiset asiantuntijat *sukupuolittuneet vaikutukset: ***päivähoito/lasten kotihoito*** epätyypilliset työajat työn joustavuus ”ylös tai alaspäin” vuorotyö *TE-palveluiden riittämättömyys/toimimattomuus *verotus	**Näköalapaikan asiantuntijat** *alueellinen eriarvoisuus *perhevapaajärjestelmä *työttömyysturvan kiinnittyminen joko yrittäjä- tai palkkatuloon *TE-palveluiden resurssointi
Näkemysasiantuntijat *suurten yhtiöiden lobbaama lainsäädäntö tekee mahdottomaksi pienimuotoisen yritystoiminnan monella alalla *epävarmuus ryhtyä yrittäjäksi: monimutkaiset rakenteet ja sosiaaliturvan menettäminen	**Kokemusasiantuntijat** *silpputyöhön liittyvä paperityö (esim. Työsopimukset, palkat) *työn hankkimiseen liittyvä työ (josta ei saa palkkaa) *työttömyyskaudet & raportointi työttömyyskassaan *sosiaaliturvajärjestelmän vaikeaselkoisuus

Ratkaisut

- Säällinen työ
- Minimiehdoista sopiminen/niiden säätely
- Neuvontapalvelut
- Perustulo/negatiivinen tulovero

*Ratkaisut

Akateemiset asiantuntijat
~~*TE-palvelut~~ > monialainen tuki
*työterveysjärjestelmän uudistaminen
*yhdistelmävakuutus

*perustulo/negatiivinen tulovero
*säällisen työn tarjoaminen
*omaehtoista aktiivisuutta tukeva palkka hoivasta/vapaaehtoistyöstä

Näköalapaikan asiantuntijat
**TE-palvelut
*osaamista kehittävät ja ylläpitävät instrumentit:
aikuiskoulutustuki, opiskelu työttömänä työnhakijana, työnantajan tarjoama koulutus, julkinen hankerahoitus työpaikkojen kehittämiseen
*työn vastaanottaminen ilman että työttömyysturva menetetään heti täysimääräisenä/perustulo
*yhdistelmävakuutus

Näkemysasiantuntijat
*Verohallinto voisi tarjota monet sen yrityksille tarjoamat rakenteet myös yksinyrittäjille
*yritysten moraalisten ja taidollisten kyvykkyyksien vahvistaminen
*perustulo

Kokemusasiantuntijat
*Järjestelmä mihin tieto tehdyistä töistä ja sopimuksista menisi niin että sen voisi tarkastaa työttömyyskassasta
*perustulo

Mitä tärkeää emme osanneet kysyä? Mitä tästä eteenpäin?

- Työn tulevaisuutta käsitellään ekologisista kysymyksistä irrallaan

- digitalisaation, robotisaation ja ”alustatalouden” kaltaiset uhat työllisyydelle, työntekijöiden asemalle ja osaamisen kehittämiselle eivät nousseet näissä vastauksissa esiin niin paljon kuin julkisessa keskustelussa